

ZELDZAME EN SCHAARSE SOORTEN IN 2008

Wilco Stoopendaal

Het telseizoen is weer afgelopen en dus is het tijd voor een beknopt overzicht van binnengekomen meldingen. Steeds meer waarnemingen worden digitaal aan SO-VON doorgegeven en dat maakt het verwerken makkelijker en sneller. Daarnaast put ik uit bronnen als Utrechts en Goois Vogelnet en waarneming.nl. Helaas wordt niet altijd aangegeven of de waarneming een broedvogel betreft.

Twee territoria van de **woudaap** zijn vastgesteld door de regionale tellers in de Tienhovensche Plassen. Een derde territorium is vastgesteld in de Breukeleveense Plassen. Ook in 2008 heeft een paar **kwak** met succes gebroed in de westelijke Lekuiterswaarden. Er werden 3 jongen geteld in het nest. Begin juni werd ook een overvliegende Kwak gezien in polder Achteraf, net als in voorgaande jaren. **Roerdompen** werden weinig gemeld uit het Vechtplassengebied. De waarnemingen van eind juni en half augustus geven geen zekerheid over de aanwezigheid van een territorium in de Oostelijk Binnenspolder. De melding van 2 zomerse roerdompen in Willeskop is ook interessant. Wellicht kan hier een territorium worden gemeld. Hoempende roerdompen graag direct aan mij doorgeven.

Lepelaars - Richard Pieterse

Wat gehoopt was is niet uitgekomen in de Lopikerwaard. Daar werd vorig jaar een aantal **lepelaars** al nestbouwend gemeld. Dit jaar zijn ze niet teruggekeerd. Vermoed wordt dat het onervaren oefenende jonge vogels waren. In 2007 broedden er zo'n 70 paar **ooievaar** in de provincie Utrecht. Twee paar zaten in de Bethunepolder, maar of er daadwerkelijk tot broeden is gekomen, is niet bekend. Bij Schalkwijk, De Heul zat weer een paar. Ook in de Utrechtse Warande (Langbroekergebied/Heuvelrug) werden wederom 2 paar vastgesteld. Geen broedvogel maar wel een vermelding waard is de waarneming van een groep van 200-250 ooievaars die gezien werd tijdens een trektelling op de Maarnse Berg. Deze groep werd ook gezien boven Stadspark, Hoogland door een waarnemer uit Amersfoort.

Eind maart kwamen er via het Utrechts Vogelnet steeds meer meldingen van roepende **ijsvogels** in het Utrechtse. In de omgeving Amersfoort en de polder rond Utrecht-Noord werden exemplaren gemeld. Begin april werden meldingen gedaan van broedverdachte vogels: Forten de Gagel, Ruigenhoek, Voordorp, Rhijnauwen, Honswijk, Blauwkapel (totaal 6 paar), WRK-terrein, Nieuwegein (1), Park Oudegein (2). Nesten werden gemeld uit Lopikerwaard; Willeskop en Polder IJsselveld (Hollandse IJssel, 1). Later in het seizoen werden meldingen gedaan uit Amersfoort (Zocherpad en Birkhoven). Bij de Amersfoortse waterzuivering is door actieve vogelbeschermers een tweetal ijsvogelwandjes gebouwd en dat leverde 2 geslaagde broedgevallen op. Langs de Lek werden op de volgende plaatsen territoria gemeld: Blauwe Kamer, Elsterwaarden, Amerongse Bovenpolder, De Horde en westelijke uiterwaarden van de Lek (totaal 3). Opvallend weinig meldingen kwamen uit de Ronde Venen en omgeving Woerden/Wiericke/Oudewater. Elders in Utrecht werden territoria vastgesteld in Stoutenburg-Noord, Haarzuilens, Beukenburg, Botshol en Rijnsweerd, Lunetten, beide in Utrecht. Kijk eens op de kaart van waarneming.nl en die komt aardig overeen met de verspreiding van de territoria. Eind september staat de teller op minimaal 28 paar, wat een superleuk aantal is.

24 Maart werd de eerste **bruine kiekendief** gemeld uit Tienhoven. Een territoriaal paar vestigde zich in de polder ten noordwesten van IJsselstein. Ook Nieuwegein kan een paar op zijn stadslidst houden. In de Bethunepolder is sprake van een territorium en langs de Lek zijn territoria vastgesteld in de westelijke uiterwaarden van de Lek. Over territoria in de Lek-uiterswaarden tussen Tull en 't Waal en Wijk bij Duurstede heb ik nog weinig nieuws ontvangen.

De **raaf** heeft weer op diverse plekken gebroed in Utrecht. Vaste locaties zijn De Stulp, Beerschoten, Kwinteloijen en Leersumse Veld. Ook in het Pijnenburgbos heeft een geslaagd broedgeval plaatsgevonden. De raven in de oostelijke binnenpolder/polder Achteraf zijn dit jaar over een groot verspreidingsgebied gezien ten noorden van Utrecht-stad.

In 2008 werden wederom de **kleinst waterhoenders** gemeld uit polder Achteraf bij Tienhoven. De vogelaars die 'snachts hier posten verdienen hulde. Het ging om 2 territoriale vogels. Op 12 april werd een roepend **porseleinhoen** gemeld uit de Amerongse Bovenpolder (bron: waarneming.nl). Slechts 1 melding kwam er uit het Vechtplassengebied. 2 Territoria van de **kwartelkoning** werden vastgesteld in de Amerongse Bovenpolder west.

Eind maart kwamen de eerste meldingen van gearriveerde **kleine plevieren** binnen (Amerongse Bovenpolder). Momenteel zijn er broedgevallen bekend van Plettenburg, Nieuwegein (1 paar) Honswijkerwaarden (4 paar), Laagravense Plas noord, Rietplas Houten zuid, Houten (2), Bloedaal, Amersfoort (6), Haarijnse Plas, Vleuten (2), Lage Weide, Utrecht (1 op dak), Snel en Polanen, Woerden (1). Deze vogel broedde slechts enkele meters van een druk fietspad. De **kluut** heeft het weer goed gedaan in Utrecht. De vaste plekken (Westdijk, Korte Maatskade, Honswijkerwaarden, Waverhoek en Amerongse Bovenpolder) herbergden de ca. 40 broedparen.

Fantastisch nieuws over de **grote gele kwikstaart**. Maar liefst 3 en mogelijk 4 paren hebben in Utrecht-stad gebroed. Begin april kwamen de aanwijzingen bin-

nen, zingende vogels en voedselvluchten maakten het voor de waarnemer makkelijk om de nestlocaties op te sporen. **Geoorde futen** duiken in april in Utrecht op om even te verpozen en baltsgedrag te vertonen en vervolgens toch weer te vertrekken. Dit was het geval op de Hoogekampse Plas bij De Bilt. Hier werd begin april gezien dat 5 paren dit gedrag vertoonden. Later werden de vogels niet meer gezien. Eind april werden kort 5 exx. gezien op de Plas bij Cattenbroek, Woerden. Gedurende een maand heeft één vogel vertoefd op het Pluismeer in de Stulp. Het lijkt erop dat er dit jaar geen territoriaal paar kan worden genoteerd. Hetzelfde geldt voor het Leersumse Veld.

Begin mei werd de eerste **grote karekiet** gemeld uit de zuidoosthoek van de Breukeleveense Plas. Door de vaste groep tellers zijn in de Loosdrechtse Plassen dit jaar 23 territoria vastgesteld. Een zingend ex. werd ook opgemerkt in Eemnes langs een zijtak van de Eem, begin mei. Andere waarnemingen komen uit de Tienhovense Plassen en Westbroekse Zodden. Op 12 mei werd een **graszanger** gemeld uit atlasblok 3148-14 (omgeving Hoogekampse Plas), maar hier is helaas geen vervolgmelding van binnengekomen, waardoor er geen territorium van kan worden gemaakt. Wel opletten in de komende jaren!

Medio juni werd een zingend mannetje **paapje** gemeld bij Achthoven-Oost, IJsselstein. Dit is sinds jaren weer een territorium in het Utrechtse.

Kuifleeuwerik - Jan van der Greef

Treurig nieuws over de **kuifleeuwerik**. Geen enkele melding over deze soort in omgeving Amersfoort. 16 Paar **nachtzwaluw** zijn er te melden van de Leusderhei. Hier hebben net als in 2007 ook weer 2 paar **grauwe klauwier** een territorium bezet. In tegenstelling tot 2007 werd dit jaar geen territorium vastgesteld op

het Leersumse Veld. De omgeving van Wijk bij Duurstede is goed op **steenuilen** geïnventariseerd in 2007 en 2008. Dit resulteerde in resp. 27 en 39 territoria totaal in het plot. Buiten dit plot (5223 ha!) werden respectievelijk 6 en 10 territoria gevonden. Een mooi resultaat en goed werk.

Naar verluid heeft de **kerkuil** het iets minder gedaan in Utrecht. In de omgeving van Amersfoort/Baarn/Soest zijn 7 broedgevallen gemeld. Fascinerend is de melding van een zingende **keep** in juni langs een bosrand van De Stulp.

Exoten

De meldingen van **halsbandparkieten** nemen ook toe. Waarnemingen van territoriale paren zijn echter schaars. Vaak worden luid roepende overvliegende paren gemeld. Dit was het geval boven Maarssen, Oog in Al, Utrecht. Een groepje van 5 ex. half mei boven Overvecht, Utrecht kan duiden op een broedgeval in die omgeving. In Vreeland was weer een territorium aanwezig. 3 Paar **zwarte zwaan** hebben gebroed in Natuurplas Breeveld, Woerden. Een paar **mandarijneenden** werd gemeld uit de uiterwaarden tussen Lopik en Schoonhoven. In Nieuwegein was nog wel een mannetje aanwezig, maar deze was dit jaar vergezeld van een tam mannetje **carolina eend**. In de Ronde Venen werd tijdens een MUS-telling een paar **kokardezaagbek** met 5 jongen waargenomen. Het zou het eerste broedgeval van deze escape soort zijn in Nederland.

Dit verslag van de eerste resultaten is verre van volledig en ik zit met smart te wachten op aanvullingen zowel over de mail als in de database van SOVON (Lsb.utrecht@sovon.nl).

Alle Utrechtse tellers wil ik danken voor hun telwerk en inzet en hun bijdrage aan dit artikel.